

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

20-21 ЛЮТОГО 2025 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Губка В.О., Головка М.Г., Гайдаржі Є.І., Охріменко Г.І., Вайло Ю.М. ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ...</i>	48
<i>Іванченко О.З., Мельнікова О.З. РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ У ПІДВИЩЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ</i>	48
<i>Корнєєва О.М. ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОНІЧНИХ ПРИЙОМІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ</i>	50
<i>Куліченко А.К., Чугін С.В. COIL ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ...</i>	51
<i>Kucher T.V. GROUP DISCUSSION IN A SMALL SETTING AS PART OF THE TEAM-BASED LEARNING STRATEGY: A POTENTIAL METHOD FOR DISTANCE LEARNING IN PHARMACOLOGY</i>	53
<i>Левчук-Воронцова Т.О., Михайлюк Є.О. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТЕЛЕМЕДИЦИНИ У ВИКЛАДАННІ ПЕДІАТРІЇ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ</i>	56
<i>Марушко Ю.В., Бовкун О.А., Дмитришин О.А., Хомич О.В. ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ</i>	57
<i>Марушко Ю.В., Дмитришин Б.Я., Єсипова С.І., Бовкун О.А., Дмитришин О.А. АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ mhGAR У НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТА ЛІКАРІВ -ІНТЕРНІВ НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ</i>	59
<i>Мельнікова О.З., Іванченко О.З. ВИКОРИСТАННЯ БІОФІЗИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТНИХ ПРОГРАМ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	61
<i>Мікаєлян Г.Р. СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ДИСТАНЦІЙНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ГРАФІЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ</i>	62
<i>Онїщенко Т.Є., Корнієнко О.О., Рябоконт О.В. ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗВО</i>	63
<i>Рижов О.А. КОГНІТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ</i>	65
<i>Самойленко О.В. СОЦІАЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ</i>	66
<i>Ureczky, E. EXPERIENCES WITH TEACHING MEDICAL ANTHROPOLOGY TO AN INTERNATIONAL GROUP OF MEDICAL STUDENTS IN HUNGARY</i>	68

СЕКЦІЯ 3. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ (ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ СВІТ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ)

<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЛІКАРІВ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ</i>	69
<i>Котелевець В.В. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ</i>	71
<i>Котлова Ю.В., Великанова Т.В. ЛІКАРСЬКА ПОМИЛКА ЯК ФІЛОСОФСЬКИЙ ФЕНОМЕН</i>	73
<i>Oliynik A., Solianenko O. FEATURES OF PHYSICIAN - PATIENT COMMUNICATION IN GREAT BRITAIN</i>	74

СЕКЦІЯ 4. МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

<i>Ангеловський А.В. ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА РОБОТОТЕХНІКИ В МЕДИЦИНУ: МЕТОДОЛОГІЧНІ СМИСЛИ МАТЕРІАЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ</i>	76
--	----

2. Муза на прийомі в лікаря, або творчість професійних медиків / О. Тищенко // *НейроNEWS: психоневрологія та нейропсихіатрія*. 2018. № 2. С. 58-62.

3. Поза межами болю: URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B7%D0%B0_%D0%BC%D (дата звернення: 04.12.2024).

4. Полянко В. 55 лікарів і письменників водночас: веб-сайт. URL: <https://nivrokoo.wordpress.com/2020/05/29/55%D0%B2%D0%BE%D0%B4%81/> (дата звернення: 04.12.2024).

5. Якуніна Д. Від Македонського до «Госпітальєрів». Історія військової медицини у світі та Україні: веб-сайт. URL: <https://www.platfor.ma/topic/vid-makedonskogo-dogospitalyeriv-istoriya-vijskovoyi-medytsyny-u-sviti-ta-ukrayini/> (дата звернення: 04.12.2024).

РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ

*Котелевець Валентин Вікторович,
Аспірант кафедри хірургії 2;*

*Науковий керівник: д.філос.н., професор Утюж Ірина Геннадіївна,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Етика турботи Керол Гілліган [9] може бути використана при обговоренні соціальних проблем, особливо в контексті охорони здоров'я та соціального страхування. Цей підхід базується на цінностях турботи та міжособистісних стосунків. А для нас практикуючих лікарів питання відродження медичної етики стоїть на часі як ніколи, бо війна, об'єктивна ситуація біотехнологізованих рішень в медицині, дуже часто роблять медичну етику формальною і симулятивною діяльністю сучасного лікаря.

Питання медичної етики завжди було актуальним з часів розвитку ранніх цивілізацій. Так наприклад, роль і значення лікаря в «Державі» Платон вважав, що суспільство повинно бути в доброму стані і кожен повинен виконувати свій обов'язок [4].

Лікарі — це «постачальники медичних послуг», які, як і філософи в уряді, прокладають суспільству шлях до здоров'я, лікуючи його зсередини.

Сучасне суспільство сприйняло цю ідею: тому лікарі в сучасному світі – це не тільки професіонали, які лікують тіло, але й навчають людей, як поводитися, особливо в критичних ситуаціях, наприклад, під час пандемії чи війни.

Питання етики у сфері діяльності лікаря є обов'язком лікаря. Іммануїл Кант, який був відомий своїм категоричним імперативом, закликав людей діяти так, щоб дії стали загальним законом. Для лікарів це означає, що вони повинні нести повну відповідальність за кожне рішення, яке вони приймають. Лікар, який працює в умовах українських реалій, де є дефіцит ресурсів, а пацієнти через війну постраждали не тільки фізично, але й психологічно, опиняється на відповідальній посаді. Не тільки лікар лікує хворого, але й джерело сили та надії. [1].

Фрідріх Ніцше у своїй праці сказав, що тріумф людини полягає в тому, щоб панувати над своїми бажаннями та своєю долею. [3].

Прикладом цього може бути лікар, який працює в найскладніших українських умовах. Життя цінується в його руках, і це робить його ключовою фігурою в майбутньому суспільства в сучасному світі.

Сучасна Україна ставить перед собою виклик, який говорить про необхідність лікарям бути героями нинішнього покоління.

Практикуючий лікар- це не тільки високий професіоналізм і професія, це ще і представник національної еліти, який несе відповідальність за національну безпеку держави , а саме відповідає за здоров'я нації.

Визнання того, як сучасне суспільство бачить функцію, значення, ступінь відповідальності та цінність лікаря в світлі глобалізації та української дійсності є основою

сьогодення. Ця фраза охоплює як широкий фон глобалізованого світу, так і особливості українського суспільства, дозволяючи нам досліджувати як загальні тенденції, так і відмінні характеристики.

Визначення ролі та доведення рівня відповідальності та цінності лікаря сучасним суспільством, визначає стратегії, орієнтири лікарської діяльності, що реалізують принципи людиноцентризму.

У сучасному світі та в контексті України бути лікарем означає робити більше, ніж просто лікувати людей. Лікарі є найважливішими фігурами в підтримці здоров'я населення, формуванні довіри до системи охорони здоров'я та визначенні норм поведінки в суспільстві.

У сучасному суспільстві добре розуміють роль лікарів як вчителів і зразків для наслідування, які володіють знаннями та цінностями, які формують добробут суспільства, стабільність суспільства та економічне зростання.

Роль лікарів у суспільстві постійно зростає, особливо в розпал пандемії, війни чи кризи, що є чіткою демонстрацією їх цінності не лише як лікарів-практиків, але й як лідерів моралі суспільства.

Гуманістична філософія з її основними представниками, такими як Карл Роджерс, Абрахам Маслоу, наголошувала на самореалізації та психологічному здоров'ї. Такі підходи важливіші в кризовій ситуації, оскільки від здатності держави піклуватися про своїх людей залежить стабільність країни. [5, 8].

Тому, в Україні впроваджується державна програма ментального здоров'я «Як ти?» - ця ініціатива, започаткована в Україні у 2022 році під патронатом першої леді Олени Зеленської. Програма спрямована на створення комплексної системи підтримки ментального здоров'я громадян, які постраждали від наслідків війни, стресу, втрат та інших психологічних травм. Її реалізація охоплює кілька ключових напрямів, спрямованих на покращення якості життя українців.

Основні завдання програми:

1. Доступ до психологічної допомоги: створення можливостей для кожного громадянина звернутися за кваліфікованою допомогою.
2. Навчання фахівців: підвищення кваліфікації психологів, лікарів та соціальних працівників для ефективної підтримки людей у кризових ситуаціях.
3. Інформаційна кампанія: популяризація важливості ментального здоров'я та боротьба зі стереотипами, які заважають звертатися за допомогою.
4. Інтеграція ментального здоров'я у всі сфери життя: забезпечення доступу до психологічної підтримки в медичних, освітніх та соціальних установах.

Ключові аспекти реалізації:

- Навчання першої психологічної допомоги: впровадження простих технік самопомогі та навичок підтримки інших.
- Гаряча лінія психологічної допомоги: організація телефонних служб підтримки, де можна анонімно отримати консультацію.
- Підтримка у громаді: залучення волонтерів та місцевих ініціатив для створення комфортного середовища.

Програма є частиною великого проєкту зі зміцнення системи охорони здоров'я та соціального захисту в Україні [7].

Отже, лікар у сучасному суспільстві є не тільки професіоналом. Лікар це людина, яка поєднує в собі гуманізм, моральну оцінку та джерело сили та надії для суспільства.

Список використаних джерел

1. Кант І. Основи метафізики моральності. Андронум, 2020.
2. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму як теоретична складова національної ідеї. Дзеркало тижня. 2005. №31.
3. Ніцше Ф. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі/ Пер. з нім. А.Онишко. Львів: Літопис, 2002.
4. Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. К.: Основи, 2000.

5. Роджерс К. Погляд на психотерапію. Становлення людини, Вид: IOI, Серія: психологія, 1994р
6. Кауфман С. За межами піраміди потреб. Новий погляд на самореалізацію. Лабораторія, 2023.
7. «Ти як?» Всеукраїнська програма ментального здоров'я 2023.
8. Maslow, A. Maslow on Management. Wile 1998.
9. Carol Gilligan In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development. Published by: Harvard University Press. Copyright Date: 1993.
10. Scully, Jackie Leach Zalta, Edward N.; Nodelman, Uri Feminist Bioethics. The Stanford Encyclopedia of Philosophy. Metaphysics Research Lab, Stanford University. (вид. Fall 2023).

ЛІКАРСЬКА ПОМИЛКА ЯК ФІЛОСОФСЬКИЙ ФЕНОМЕН

*Котлова Юлія Валентинівна, к.мед.н.,
доцент кафедри дитячих хвороб ННІПО;
Веліканова Тетяна Василівна,
асистент кафедри дитячих хвороб ННІПО,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Любий вид діяльності людини супроводжується процесом формулювання проблеми чи питання, процесом їх пізнання та вирішення. Цей шлях неможливий без вдалих та невдалих спроб, перемог через помилки та набуття досвіду. Інший досвід має медицина. Сучасні знання в медицині базуються на колективних наукових спостереженнях та складаннях інформаційних баз даних про перебіг хвороб, результати та особливості їх лікування. Результати аналізу об'єднуються в метааналітичні звіти, систематичні огляди, формуються найкращі алгоритми спостереження, обґрунтовані схеми лікування та профілактики захворювань у дорослих та дітей. Формується колективний клінічний досвід лікарів, лікування стає безпечнішим. Але чи зникає ризик лікарських помилок?

Лікарська помилка визначається як дефект у роботі, який виник попри сумлінне виконання лікарем своїх обов'язків [1]. Лікарська помилка залишається невід'ємною частиною людської діяльності, викликає безліч етичних, психологічних і професійних питань. Її філософське осмислення допомагає глибше зрозуміти шляхи подолання.

Мета доповіді: розкрити вимір лікарської помилки як філософського феномену.

З професійного погляду можливі діагностично-лікувальні та технічні помилки, причини яких криються в значній складності клінічного випадку, недостатніх діагностичних ресурсах та можливостях спеціалістів, недостатнього рівня знань, досвіду, оволодіння мануальними навичками. Можливі комунікативні помилки, пов'язані з втомою, психологічним тиском, фізичним та емоційним виснаженням лікаря, а іноді можуть бути наслідком неправильної організації лікувально-діагностичного процесу.

У деяких випадках дія або бездіяльність медичного працівника може призвести до негативних наслідків для пацієнта, оцінка яких лежить в сфері правової відповідальності лікаря. В сьогоденні соціальний контекст лікарської помилки у ставленні суспільства до можливості лікарської помилки, очікувано, є вкрай негативним, зростає віра щодо безпомилковості медицини, виникає конфлікт інтересів суспільства, пацієнта та лікаря. Тому залишається відкритим морально-етичне питання, як співвідносити професійну відповідальність із правом на помилку? Залишається і екзистенційний контекст лікарської помилки, як прояв недосконалості людства.

Неможна знецінювати морально-психологічний аспект впливу лікарської помилки безпосередньо на лікаря: почуття провини, стрес, емоційне вигорання, страх перед юридичними наслідками.

Слід пам'ятати, що виникненню однієї принципової лікарської помилки передують значна кількість малих недбалостей та невеликих погрішностей в лікувально-діагностичній,